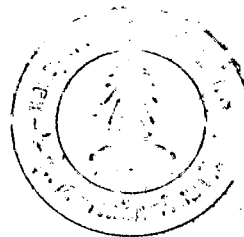

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำว่า "วิจัย" นี้ หนังสือพิมพ์รายวัน วารสาร นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนบุคคลทั่วไปได้เคยใช้คำ ๆ นี้แล้ว แสดงว่า พอจะมีคนรู้จักอยู่บ้าง แต่จะมีคนเข้าใจมากน้อยเพียงใดยังไม่อาจทราบได้ อย่างไรก็ตามยังน่ายืนยันคือที่พอจะมีคนสนใจและนับวันแต่จะมีคนเข้าใจเรื่องของการวิจัยถูกต้องและเห็นความสำคัญของการวิจัยมากยิ่งขึ้น

การวิจัย เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ อย่างมีระเบียบ แล้วนำข้อมูล หรือข่าวสารนั้น ๆ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบหรือตีความหมาย ตลอดจนหาเหตุผลแห่งความเป็นมาของข้อมูลหรือข่าวสารนั้น ๆ แล้วสรุปอย่างมีระบบที่เรียกว่า วิธีการทางวิทยาศาสตร์¹

อาจกล่าวได้ว่าจุดประสงค์ของการวิจัยทั้งหมดก็เพื่อความก้าวหน้าแห่งชีวิตเฉกเช่น การศึกษาที่ดีซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาตนเอง และสังคมก็ต้องการการวิจัย เพื่อปรับปรุงนโยบายและกิจกรรมทางการศึกษาทั้งปวง นักการศึกษากำลังแสวงหาวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคการประเมินผลที่น่าพอใจ อุปกรณ์การสอนที่ทรงคุณค่า ความสะดวกสบายอื่น ๆ ตลอดจนการบริหารงานที่ได้ผลการแสวงหากังกล่าวอย่างเร่งด่วน เนื่องจากการศึกษาขยายตัวอย่างรวดเร็ว และมีอิสระมากในช่วงเวลา 20-30 ปีที่ผ่านมา

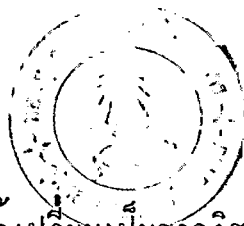
¹สุชา จันทรโณม, การวิจัยทางการศึกษา (นครหลวงกรุงเทพฯ-ธนบุรี : อักษรปริการ, 2515), หน้า 1-2.

ตลอดทั่วโลกได้คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนที่ต้องได้รับการศึกษาไม่ว่าจะอยู่แห่งไหน ทุก ๆ ประเทศ มีเป้าหมายที่จะนำการศึกษาที่เป็นสากลไปสู่ประชาชนของตนในเวลาอันสั้นสุดเท่าที่จะทำได้ และสิ่งนี้เองทำให้เกิดปัญหาทางการศึกษาใหม่ ๆ ที่ไม่เคยคาดฝันมาก่อนจนทุกวันนี้ และยิ่งทำให้ปัญหาเก่า ๆ ทางการศึกษาซับซ้อนยิ่งขึ้น คำตอบที่น่าพอใจของปัญหาทั้งเก่าและใหม่ รวมทั้งการทำให้เป้าหมายทางการศึกษาเป็นจริงขึ้นในกาลปัจจุบันก็ของอาศัยการวิจัยที่มี ทั้งปริมาณ และคุณภาพอย่างเพียงพอจากนักวิจัยที่ได้รับ การฝึกฝนมาอย่างแท้จริงเท่านั้น¹

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่ามหาวิทยาลัยมิได้มีหน้าที่สอนแต่เพียงอย่างเดียว เท่านั้น แต่ยังต้องส่งเสริมและอุดหนุนการค้นคว้าและวิจัย เพื่อบุกเบิกหาความรู้ใหม่ ๆ ยัง ความก้าวหน้าให้แก่วิทยาการสาขาต่าง ๆ อีกด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โคตรระหนัก ถึงความสำคัญข้อนี้เสมอมา และได้พยายามส่งเสริมการวิจัยอย่างเต็มที่เท่าที่กำลังเงิน และกำลังคนจะอำนวยให้ การวิจัยนี้ส่วนใหญ่กระทำกันในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้ตั้งบัณฑิตวิทยาลัยขึ้นเพื่อให้ดำเนินการจัดสอนในระดับที่สูงกว่า ปริญญาตรี และให้เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการวิจัยทั้งคณาจารย์และนิสิต² ด้านการ วิจัยทางการศึกษานั้น บัณฑิตวิทยาลัย โดยภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ ก็ได้เปิด สอนระดับครุศาสตรมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา เมื่อปีการศึกษา 2509 พร้อมกับเปิด ทดลองสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงด้วย โดยเปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา และต่อมาในปี พ.ศ. 2511 ได้เปิดหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สถิติการศึกษา และสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ขึ้นอีกรวมเป็น 3 สาขาวิชา

¹ S.P. Sukhia, P.V. Mehrotra and R.N. Mehrotra, Elementary of Educational Research. (New Delhi: Allied Publishers Private, 1976), P 1-2.

² แถบ นีละนิตี, "สาส์นจากอธิการบดีและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย." วารสาร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1(มกราคม-มิถุนายน, 2512) : ก.

ในแผนกวิชาวิจัยการศึกษา ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นภาควิชาวิจัยการศึกษา¹ มหาวิทยาลัยที่สำเร็จจากภาควิชาวิจัยการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 ถึง 2521 มีทั้งหมด 12 รุ่น รวมทั้งสิ้น 250 คน โดยแยกเป็นมหาวิทยาลัยสาขาวิชาวิจัยการศึกษา 128 คน มหาวิทยาลัยศึกษาสติการศึกษ 86 คน และอีก 36 คน เป็นมหาวิทยาลัยสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา²

จะเห็นได้ว่าเป็นระยะเวลายาวนานพอสมควรที่ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครู-ศาสตราจารย์ได้เปิดหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ทางการวิจัยการศึกษา ดังนั้นจึงควรที่จะติดตามความหาบัณฑิตที่สำเร็จไปแล้วนั้น สามารถปฏิบัติงานได้ผลอย่างไร ได้ใช้ความรู้ทางด้านวิจัยในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ด้วยวิธีการติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตเหล่านั้นว่าได้ทำงานในสาขาวิชาชีพที่ได้ศึกษาไปนั้นหรือไม่ และได้ใช้ความรู้ความสามารถนั้นเพียงใด ในฐานะที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ที่ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา จึงเห็นสมควรว่าถึงเวลาแล้วที่จะติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ภาควิชาวิจัยการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอนในระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ทางการวิจัยการศึกษาในรุ่นต่อ ๆ ไปให้มีคุณภาพดียิ่ง ๆ ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

¹บุญธรรม กิฬวีคาปริสุทธิ์, สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, และวิวัฒน์ ปานชุ่มจิตร, งานมหาวิทยาลัย ของศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข อชาวอรุง (กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2522), หน้า 98.

²จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย. "สถิติผู้สำเร็จการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512-2521. (อัคราเนา).

1.1 ความรู้ความสามารถทางวิชาการ

1.2 ความรู้ความสามารถพิเศษ

1.3 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่

1.4 บุคลิกภาพของนักวิจัย

1.5 ทักษะติดต่อวิชาชีพ

1.6 มนุษยสัมพันธ์

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษา ใน
ทัศนะของตนเองจากมหาวิทยาลัย ที่ได้และไม่ได้เกียรตินิยมเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับ
ปริญญาตรี

3. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษา ใน
ทัศนะของตนเอง จากมหาวิทยาลัยที่มีผลการเรียนดีและใช้ได้ในระดับครุศาสตรมหาบัณฑิต

4. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษา ใน
ทัศนะของผู้บังคับบัญชา ที่มีวุฒิทางวิจัยการศึกษา และผู้บังคับบัญชาที่มีวุฒิแขนงอื่นที่มีใช้วิจัย
การศึกษา

5. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษา ใน
ทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชา

6. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษา ที่
ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกันในทัศนะของตนเอง

สมมติฐานในการวิจัย

เนื่องจากภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดโอกาสให้บัณฑิต
ทุกสาขาที่มีความรู้ทางคณิตศาสตร์ เทียบเท่าจบชั้นปีที่ 2 ในสถาบันอุดมศึกษา และมีคะแนน
เฉลี่ยตลอดหลักสูตรการศึกษา ในระดับปริญญาตรีตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป ในระบบ 4 แต้ม มี
สิทธิ์สมัคร เข้าสอบคัดเลือกเพื่อศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ทางการศึกษา

ซึ่งแบ่งเป็น 3 สาขา คือ สาขาวิจัยการศึกษา สาขาสถิติการศึกษา และสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา และก่อนปีการศึกษา 2522 ภาควิชาได้ให้สิทธิ์แก่มหาบัณฑิตที่ใดก็ได้เกียรติคุณ โดยไม่ต้องสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียว¹ ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบัณฑิตที่ใดและไม่ได้เกียรติคุณเมื่อบัณฑิตที่ใดก็ได้เกียรติคุณสำเร็จปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แล้วอาชีพผลการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าบัณฑิตที่ไม่ได้เกียรติคุณ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

สมมติฐาน 1 ผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษาในทัศนะของตนเองจากมหาบัณฑิตที่ใดก็ได้เกียรติคุณ เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีสูงกว่ามหาบัณฑิตที่ไม่ได้เกียรติคุณ

โดยทั่วไปการรับผู้สำเร็จการศึกษาเข้าปฏิบัติงานมักจะพิจารณาผู้ที่มีผลการเรียนดีก่อน ควคิดว่าจะทำงานได้ผลเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

สมมติฐาน 2 ผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษาในทัศนะของตนเองจากมหาบัณฑิตที่มีผลการเรียนดี เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับครุศาสตรมหาบัณฑิตสูงกว่ามหาบัณฑิตที่มีผลการเรียนใช้ได้

ในการปฏิบัติงานนั้นนอกจากตัวผู้ปฏิบัติงานจะสามารถประเมินผลงานของตนเองได้ตลอดระยะเวลาที่ทำงานแล้ว ผู้บังคับบัญชาโดยหน้าที่จะต้องเป็นผู้ให้คำสั่ง สอดส่องดูแล รวมทั้งให้คำแนะนำ เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย แต่ผู้บังคับบัญชาที่สามารถประเมินผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ถูกต้องเพียงใด ขึ้นกับการรู้จักงานที่ผู้นั้นทำ และเป็นผู้ให้คำปรึกษาใน

¹จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย. คู่มือการสมัครเข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 85-87. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. (บัณฑิตวิทยาลัยจัดพิมพ์จำหน่ายพร้อมใบสมัครสอบ).

งานนั้นได้ควย เมื่อต้องตอบคำถามของผู้ไต่บังคับบัญชาก็จะทราบว่า ผู้นั้นสามารถเพียงใด ซึ่งผิดกับผู้งคับบัญชา ซึ่งไม่มีความรู้ดีในงานที่ผู้ไต่บังคับบัญชาทำก็ไม่อาจจะประเมินได้ ถูกของนัก และมักจะเชื่อถือในความรู้ของผู้นั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

สมมติฐาน 3 ผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษาใน ทัศนะของผู้งคับบัญชาที่มีวุฒิแขนงอื่นที่มีใ้วิจัยการศึกษาสูงกว่าผู้งคับบัญชาที่มีวุฒิทางวิจัย การศึกษา

เมื่อให้ผู้งปฏิบัติงานและผู้งคับบัญชาประเมินผลงานนั้น ผู้งปฏิบัติงานมักจะ ประเมินผลงานของตนอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าผู้งคับบัญชา ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

สมมติฐาน 4 ผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษาใน ทัศนะของตนเองสูงกว่าในทัศนะของผู้งคับบัญชา

ภาควิชาวิจัยการศึกษา ผลิตบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา โดยแยกเป็น 3 สาขา คือ สาขาวิจัยการศึกษา สาขาสถิติการศึกษา และสาขาการวัดและประเมินผลทาง การศึกษา โดยให้ทุกสาขามีพื้นฐานในการวิจัย และในแต่ละสาขาวิชาได้สอนเน้นหนักไปใน คำนั้นเฉพาะ เพื่อให้มหาบัณฑิตมีความสามารถที่จะวิจัยได้ และสามารถปฏิบัติงานในสาขา ที่ศึกษาอย่างไ้ผล มหาบัณฑิตทุกสาขาจึงไม่มีความแตกต่างกันในการปฏิบัติเนื่องจากต่างก็ สามารถทำงานของคนได้ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

สมมติฐาน 5 ผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา ในสาขาวิชาที่ต่างกันในทัศนะของตนเองไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ต้องการติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัย การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 ถึง 2521 ซึ่งในปีการศึกษา 2517 มีมหาบัณฑิตสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา สำเร็จเป็น ปีแรก และเป็นปีแรกที่มีมหาบัณฑิตสำเร็จครบทั้ง 3 สาขา ซึ่งในขั้นแรกผู้วิจัยตั้งใจว่าจะ ติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษาทุกรุ่น ตั้งแต่รุ่นที่สำเร็จใน

ปีการศึกษา 2510 ถึง 2521 แต่เนื่องจากการส่งแบบสอบถามไปให้มหาวิทยาลัยทุก
 วิทยาลัย ปรากฏว่าไ้แบบสอบถามคืนมาจากมหาวิทยาลัยที่สำเร็จในรุ่นก่อนปีการศึกษา 2517
 น้อยมากประมาณร้อยละ 25 ของมหาวิทยาลัยในรุ่นนั้น ๆ ทั้งนี้ใช้เวลาติดตามผลยาวนาน
 ประมาณ 2 เดือนเศษ ข้อมูลก็ยังไม่เพียงพอที่จะสรุปความเห็นได้อย่างถูกต้อง จึงจำเป็นต้อง
 ติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษา เฉพาะมหาวิทยาลัยที่สำเร็จ
 ในปีการศึกษา 2517 ถึง 2521

2. การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษา ครั้งนี้
 ต้องการให้มหาวิทยาลัย และผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมินผลงานของมหาวิทยาลัยเพียง 6 เรื่อง
 เท่านั้น คือ

- 2.1 ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
- 2.2 ความรู้ความสามารถพิเศษ
- 2.3 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่
- 2.4 บุคลิกภาพของนักวิจัย
- 2.5 ทัศนคติต่อวิชาชีพ
- 2.6 มนุษยสัมพันธ์

3. การวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาถึงตัวแปรอื่นที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติงานของ
 มหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษา เช่น ประสบการณ์ของมหาวิทยาลัยก่อนที่จะมาเข้าศึกษา
 ในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต เพศ อายุ ตลอดจนลักษณะงานที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติอยู่ และ
 ระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติงานอยู่กับผู้บังคับบัญชา

คำจำกัดความ

มหาวิทยาลัย หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตทางการ
 วิจัยการศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน
 ปีการศึกษา 2517 ถึง 2521

ภาควิชาวิจัยการศึกษา หมายถึง ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง หัวหน้างานโดยตรงที่มหำบัณฑิตปฏิบัติอยู่

มหำบัณฑิตที่มีผลการเรียนดีในหลักสูตรครุศาสตร์มหำบัณฑิต หมายถึง มหำบัณฑิต
ที่โคะคะแนนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรครุศาสตร์มหำบัณฑิต
ตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป

มหำบัณฑิตที่มีผลการเรียนใช้ได้ในหลักสูตรครุศาสตร์มหำบัณฑิต หมายถึง มหา-
บัณฑิตที่โคะคะแนนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรครุศาสตร์มหา-
บัณฑิต ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 3.25

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานของมหำบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งในทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชา
2. ช่วยให้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของมหำบัณฑิต และผู้บังคับบัญชา เพื่อ
นำมาปรับปรุงหลักสูตร และการดำเนินการเรียนการสอนในระดับปริญญาามหำบัณฑิต ทาง
การวิจัยการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย